

HEEL DE KERK

Programma voor een
startzondag

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

Heel de kerk

Aan de hand van (gedeelten uit) het bijbelboek Handelingen gaan we op een ontdekkingstocht naar wat de Bijbel zegt over de kerk en hoe Gods Geest door en via Zijn gemeente aan het werk is. Dat doen we onder het thema 'Heel de kerk'. Met dit thema zeggen we verschillende dingen. Heel de kerk is zowel een gebed als een statement. Gebed: de kerk heeft heling nodig. En een statement: heel de kerk is nodig om God beter te leren kennen, te dienen en Hem bekend te maken. De kerk heelt mensen en kan heling brengen.

In dit themapakket werken we vier thema's uit:

- Heel de kerk is geroepen
- De kerk is heel
- De kerk heeft heling nodig
- De hele kerk brengt heling

INHOUDSOPGAVE

Heel de kerk	4
Introductie	6
Programma startzondag	8
Kinderprogramma (4-12 jaar)	12
Tienerprogramma (12-16 jaar)	14
Checklist organisatie	16
Over het themapakket	18

HEEL DE KERK

De kerk, het koninkrijk van God en Handelingen

‘Kerk’ – een woord dat veel oproept. Misschien word je er wel heel blij van. Denk je met vreugde aan je eigen geloofsgemeenschap, de mensen, de diensten, het avondmaal, het zingen of wat dan ook. Wellicht roept het vooral frustratie op, over gedoe, zinloze vergaderingen, vervelende ervaringen enz. Het kan ook zo zijn dat je als eerste denkt aan het instituut kerk, het gebouw of de wereldwijde kerk. En de kans is natuurlijk groot dat het een mix is van al deze dingen.

Met het themapakket Heel de kerk willen we jullie aan het denken, doen, bidden en verwachten zetten als het gaat over jullie kerk. De lokale geloofsgemeenschap waar jullie samen bij horen.

Hieronder volgt een korte introductie over Handelingen, het koninkrijk van God en de kerk.

Handelingen

Allereerst: in dit themapakket concentreren we ons op één bijbelboek, namelijk Handelingen. Dat doen we om zoveel mogelijk Gods Woord te laten spreken en bekend te worden met de lijn uit dit bijbelboek.

Belangrijk om daarbij te melden is dat de kerk niet het hoofdonderwerp is van het boek Handelingen. Handelingen gaat over de voortgang van de missie van God. Het zijn dan ook vooral de handelingen van God de Vader, God de Zoon en God de heilige Geest. Het zijn dus niet in de eerste plaats de handelingen van de apostelen. Daarnaast is het goed om te zien dat Handelingen een tweeluik vormt met het Evangelie van Lukas. In het Engels wordt bijvoorbeeld regelmatig gesproken over ‘Luke-Acts’ (Lukas – Handelingen). Handelingen begint waar Lucas eindigt, de hemelvaart van Jezus.

De rode lijn in dit bijbelboek is dat – in opdracht van Jezus – het werk begint in Jeruzalem, door gaat naar Samaria om uiteindelijk de einden van de aarde te bereiken. In die lijn komen verschillende apostelen, diakenen, startende kerken en allerlei mensen voorbij. In deze bijbelstudies leggen we dus het accent bij de kerken. Daarbij is het mooi om te zien hoe ‘kerk’ vaak een samenspel is van gemeenschap en individu.

Naast de beweging van Jeruzalem naar de einden van de aarde laat Handelingen nog iets fundamenteels zien: de levende God zoekt mensen en schakelt hen in. Dat is de reden dat dit boek geschreven moest worden. Lukas laat zien wat Jezus begon te doen (Hand. 1:1-2), Handelingen laat zien hoe God daarmee doorgaat. God gaat relaties aan, spreekt, beweegt, nodigt uit. En Hij roept mensen tot een nieuw leven - niet alleen individueel, maar ook samen, in gemeenschap. In de wereld van toen, vol goden en machten, was dat een revolutionair verhaal: geen God op afstand, tevreden met offers, maar een levende Heer die mensen opzoekt, inschakelt en verandert. Ook vandaag schuurt dat. Deze God past niet in de kaders van onze tijd, waarin autonomie en zelfexpressie centraal staan.

Niet: verander de wereld, begin bij jezelf, maar: verander de wereld, begin in de gemeenschap.

Het is goed om bij het lezen van Handelingen dat in het achterhoofd te houden. Dat roept meteen de vraag op welke rol onze huidige cultuur speelt in ons verstaan van het Evangelie.

We willen iedereen die dit materiaal gebruikt uitdagen om het hele boek Handelingen te lezen gedurende de tijd dat je het materiaal gebruikt om zo alles in het goede perspectief te zetten – een leesrooster voor persoonlijk gebruik is aan het einde van dit boekje bijgevoegd.

Het koninkrijk van God

De materialen in dit thema staan in de lijn van het denken over het koninkrijk van God. Het koninkrijk van God is met de komst van Jezus, Zijn dood aan het kruis, Zijn opstanding en hemelvaart aangebroken, maar nog niet ten volle doorgebroken. We leven in een tussentijd. Daar bedoelen we mee: Ja, het Koninkrijk is gekomen in Jezus. Klopt. Maar tegelijk moeten we er ook nog op wachten. We leven als gemeente van Christus in de ‘tussentijd’: de nieuwe tijd is begonnen, terwijl de tegenwoordige tijd nog voortduurt. We hebben nog steeds te maken met gebrokenheid en kwaad in deze wereld. Pas als Jezus terugkomt, wordt Gods Koninkrijk volledig werkelijkheid. We kunnen nu al wel de kracht van de komende wereld ervaren (Hebreeën 6:5). In die spanning tussen al proeven van het Koninkrijk en er nog naar watertanden, willen we blijven staan. We strekken ons vol verwachting uit naar het doorbreken van Gods toekomst. We bidden dus vrijmoedig voor genezing en herstel. Maar we zijn niet verbaasd als dat helaas niet gebeurt.

In die tussentijd zijn zowel Bijbel als de heilige Geest van groot belang. Wij zien de Bijbel als het geschreven Woord van God. Dat betekent dat we alles wat we geloven, onderwijzen en doen baseren op de Bijbel. Tegelijkertijd luisteren we ook naar Gods stem en het werk van de heilige Geest. Gebed en aanbidding staat centraal bij ons, omdat we geloven dat God ons wil ontmoeten, vernieuwen en leiden. We vinden grondige bijbelstudie, theologische onderbouwing erg belangrijk, maar ook ervaringen van Gods Geest. Het een sluit het ander niet uit. Ze vullen elkaar aan. Daarbij is het van belang dat ‘het koninkrijk’ niet een theologisch idee is, maar een dagelijkse realiteit waarin we leven en die we concreet willen uitleven.

De kerk

Als we het in de materialen van dit thema over de kerk hebben, gaat het over de lokale geloofsgemeenschap, tenzij het uit de context duidelijk blijkt dat het anders bedoeld is. De lokale kerk is een plek waar Gods koninkrijk doorbreekt, een voorpost van zijn koninkrijk. Zoals de Britse zendeling en missioloog Leslie Newbigin kernachtig verwoordde: de lokale kerk is een teken, instrument en voorproefje van het koninkrijk van God. Die elementen komen ook terug in Handelingen en in deze materialen.

INTRODUCTIE

Ezra 3: vieren en rouwen

Hieronder vind je een programma voor of startzondag gebaseerd op de thematiek uit Ezra 3: “De hele kerk viert en rouwt”.

Wat een fascinerende bijbeltekst is Ezra 3: 12-13. Een historisch moment – na jaren van ballingschap is een klein deel van het volk terug in Jeruzalem. De mensen leggen de fundamenteën voor een nieuwe tempel.

‘Zowel gejuich en gehuil op zo’n luide toon dat het op grote afstand te horen was: Veel priesters, Levieten en familiehoofden, de ouderen die de eerste tempel nog hadden gezien, huilden luid toen voor hun ogen de fundering van de tempel werd gelegd, maar vele anderen juichten en jubelden. Juichen en huilen waren niet meer te onderscheiden, het rumoer was zo luid dat het tot op grote afstand te horen was’ (Ezra 3:12-13)

Deze dag is bedoeld als startmoment van het kerkelijk seizoen, waarin ruimte is voor zowel dankbaarheid als verdriet, voor verbondenheid tussen generaties, en voor een gezamenlijke visie op het kerk-zijn in deze tijd.

Het begin van de het gemeentetraject

Deze startzondag is het officiële startmoment van een traject waarin we samen als gemeente op weg gaan, in verbondenheid met elkaar, met Gods Woord en met de wereld waarin Hij ons roept. We willen ons opnieuw laten toerusten om als heel de kerk getuige te zijn van Gods werk. We doen dit door stil te staan bij waar we op dit moment zijn in onze reis met God, met onszelf, met elkaar en in de wereld.

Voor iedereen

Deze startzondag richt zich op iedereen in de gemeente. Ezra drie laat zien hoe vieren en rouwen samen opgaat. En hoe dezelfde momenten door verschillende mensen, verschillende generaties heel verschillend beleefd kunnen worden. Als dat zo is, hoe goed is het dan om ervaringen met elkaar te delen! Om verdriet te hebben met hen die verdriet hebben en blij te zijn met de mensen die vreugde ervaren. God is erbij, in vreugde en verdriet.

Aandachtspunten

Vieren en rouwen. Beide woorden drukken emoties uit. Het doel van dit programma is dat er veel ruimte aan deze emoties wordt geboden. Benoem dit. Geef er woorden aan. Biedt ruimte om de emoties er te laten zijn. Zorg voor de mogelijkheid om stoom af te blazen waar nodig, door gedurende de dag mensen klaar te hebben staan bij wie je terecht kunt voor gesprek en gebed. Help gemeenteleden om deze dag niet alleen emotioneel te

beleven, maar vooral ook onder de leiding van de heilige Geest, in de verbinding met elkaar. Wat wil God zeggen? Het is de Geest die tot de gemeente spreekt.

Praktisch: sluit aan bij wat er al is. Kinder- en tienerwerk kan worden opgepakt door de kinder- en tienerleiders.

INKIJKEXEMPLAAR

PROGRAMMA STARTZONDAG

10:00 – Welkom en startviering (in de kerkzaal of op locatie)

Doel: de dag samen beginnen in Gods aanwezigheid

Inhoud:

- Welkomstwoord en uitleg dag- en jaarthema (kort en verbindend)
 - Er is ruimte voor gesprek en gebed tijdens de hele dag.
- Zingen van generatie-overstijgende liederen. Liedsuggesties:
 - DNP 130: uit de diepten roep ik u
 - Sela - Een toekomst vol van hoop
- Stilte, gebed en bijbellezing: Ezra 3:10-13
- Korte overdenking (10 min): “Vreugde en verdriet – tegelijk hoorbaar”. Leg verbinding met onze gemeente vandaag: ouderen en jongeren, verlies en hoop.
- Lied en ruimte voor stil gebed.
Liedsuggesties:
 - Opwekking 194 – U maakt ons een.
 - Sela – God zal voor ons zorgen.

Kinderen & tieners

Er kan parallel een eigen programma zijn waarin op creatieve wijze met het thema wordt gewerkt (bijvoorbeeld met bouwen, tekenen of toneel). Zorg ook voor momenten waarop jong en oud samenkomen (bijvoorbeeld bij het plakken van post-its of bij het gebed). Zie **onderaan** suggesties voor een parallelprogramma voor kinderen en tieners.

10:45 – Openingswerkvorm: Vreugde & verdriet in het dagelijks leven

Groepsindeling: in kleine groepen, per wijkkring of generatie gemengd.

Inhoud:

- Iedereen krijgt twee post-its:
 - Eén voor iets dat je afgelopen week verdrietig maakte of teleurstelde
 - Eén voor iets waar je blij, dankbaar of hoopvol over was
- Deel in tweetallen (2 min), luister zonder reageren.
- Moment van stilte: “Hoe was God hierin aanwezig?”; “Wat wil God mij door deze momenten zeggen?”.
- Verzamel de post-its bij een kruis of kaars.

11:15 – Koffie, thee & ontmoeting

Een informeel moment met ruimte voor contact tussen generaties. Zorg voor iets lekkers bij de koffie en voor gezellige aankleding van de ruimte.

11:45 – Verdieping en gesprek in groepen (60 minuten)

Doel: verkennen van wat ‘kerk-zijn’ betekent, met Ezra 3 als uitgangspunt

Werkwijze:

Individuele oefening:

- Schrijf op een papier in het midden het woord “kerk”. Daarom heen noteer je woorden, gevoelens, overtuigingen en ideeën die bij jou opkomen bij het woord “kerk”.

Bespreking in groepjes (gemengd qua leeftijd/achtergrond):

- Wat valt op in de mindmaps?
- Welke emoties zie je? Wat herken je van elkaar?

Verdiepende vragen (maak samen een keuze):

- Wat herken je van juichen én huilen in onze gemeente?
- Is dat wat we vieren of betreuren werk van de Geest?
- Zijn we een gemeenschap van alle generaties? Waar zie je dat wel/niet?
- Wat kunnen we leren van Ezra 3

13:00 – Maaltijd

Samen eten is een prachtige manier om verbinding te ervaren. Organiseer een maaltijd vanuit de gedachte van ontvangen: iedereen neemt iets lekkers mee wat hij zelf gemaakt of met liefde uitgezocht heeft. Zet dit klaar als een lopend buffet.

Voorafgaand aan de maaltijd krijgt iedereen een leeg A4-tje op de rug (geplakt met schilderstape). Tijdens het buffet loop je rond en schrijf je bij elkaar op het papiertje waar je blij mee bent in die persoon. Aan het eind van de maaltijd mag je je papiertje eraf halen en het dankbaar lezen. Zo ontvang je elkaars eten en elkaars waardering!

Alternatief: Je kunt er ook voor kiezen om iedereen vijf lege kaartjes te geven en een pen/stift. Op deze kaartjes schrijf je waarom je blij bent met een gemeentelid (jong of oud) en die geef je hem of haar. Aan het eind van de maaltijd moeten al je kaartjes op zijn!

KINDERPROGRAMMA (4-12 JAAR)

10:45 – Welkom en start

- **Startlied:** “Mijn God is zo groot” of “Ben je groot of ben je klein”
- **Vertelling bij Ezra 3** (vereenvoudigd):
 - Gebruik bouwstenen of blokken om te laten zien hoe de tempel werd herbouwd.
 - Leg uit dat sommige mensen blij waren en anderen verdrietig, en dat dat oké is.
- **Gesprek met kinderen:**
 - Wanneer ben jij blij in de kerk? Hoe zie je aan mensen in de kerk dat ze blij zijn?
 - Wanneer zie je dat mensen verdrietig zijn? Ben je zelf wel eens verdrietig (in de kerk)? Wat vind je zelf moeilijk in de kerk?

11:15 – Koffie, thee & ontmoeting

Informeel moment met ruimte voor contact tussen generaties. Zorg voor iets lekkers bij de koffie en voor gezellige aankleding van de ruimte!

11:45 – Creatieve verwerking

- **Activiteit 1: Vreugde en verdriet in kleur**
 - Kinderen krijgen een vel papier in tweeën gedeeld.
 - Linkerkant = iets wat je verdrietig maakt in de kerk of het leven (blauwe tinten)
 - Rechterkant = iets waar je blij van wordt in de kerk (gele/oranje tinten)
 - Tekeningen worden opgehangen bij het kruis of op een gezamenlijk bord.
- **Activiteit 2 (jongere kinderen):** Bouw je eigen tempel (Lego/blokken/Kapla of Jengastenen)
- **Activiteit 2 (oudere kinderen):** Speel en beeld uit: “Wat gebeurt er als je blij bent en iemand anders verdrietig is?” of: “Wat gebeurt er als jij verdrietig bent en iemand anders blij”? – leren dat dat samen kan.

13:00 – Lunch met ouders of eigen tafelgroep

- Kinderen eten gezamenlijk of aan tafel met ouders

TIENERPROGRAMMA (12-16 JAAR)

10:45 – Thema-intro & gesprek

Spelstart: "Twee waarheden en een leugen" over kerk- en geloofservaringen

Iedere tiener bedenkt drie korte uitspraken over zijn of haar eigen ervaringen met geloven en kerk-zijn. Twee zijn waar, één is niet waar.

Voorbeelden:

- "Ik ben een keer in slaap gevallen tijdens een preek."
- "Ik heb ooit meegezongen in een kerkdienst."
- "Ik ben nog nooit in een kerkgebouw geweest."
- "Ik vind avondmaal/viering saai."
- "Ik vind Jezus heel belangrijk in mijn leven."

Om de beurt zegt elke tiener zijn of haar drie uitspraken hardop. De rest van de groep probeert te raden: Welke van de drie is de leugen? Na het raden vertelt de spreker wat de waarheid is - en legt kort uit waarom.

Tips:

- Help de tieners op weg: "wees eerlijk én probeer een beetje positief te zijn 😊"
- Geef eventueel een lijstje met voorbeeldzinnen ter inspiratie.
- Laat begeleiders meedoen om het ijs te breken.
- Houd het tempo erin, maar geef ruimte voor gesprek bij bijzondere verhalen.
- Wil je meer verdieping? Sluit af met een vraag als:
 - "Wat heb je geleerd over elkaar?"
 - "Wat verraste je?"
 - "Wat zegt dit over hoe verschillend we kerk kunnen beleven?"

Lezen Ezra 3:10-13 (tienervertaling, eventueel The Message)

Gesprek:

- Wat spreekt je aan in deze tekst?
- Wanneer was jij blij in de kerk? Wanneer teleurgesteld?
- Mag je dat laten merken?

11:15 – Koffie, thee & ontmoeting

Informeel moment met ruimte voor contact tussen generaties. Zorg voor iets lekkers bij de koffie en voor gezellige aankleding van de ruimte!

CHECKLIST ORGANISATIE

Hier vind je per programmaonderdeel een checklist voor de organisatie:

Onderdeel	Acties
Themadienst (incl. programma kinderen en tieners)	<ul style="list-style-type: none"> - Aankondiging van de themadienst en startzondag via diverse kanalen - Voorbereiding van de themadienst - Delen van het programma voor kinder -en tienerwerk met de leiding - Aan het eind van de dienst uitleg geven over het programma voor de startzondag en dit op de beamer zetten (en gedurende het programma laten staan als reminder) - Bijpassende presentjes uitdelen (zie suggesties voor de themadienst) - Aankondiging via kerkkanalen - Kinderwerk voorbereiden - Aankondiging van het dagprogramma in dienst en op beamer - Thema en bijpassende symbolen gebruiken - Extra dingen regelen: partytenten, springkussen, vuurkorf, hout etc.
Koffie mét	<ul style="list-style-type: none"> - Het programma afstemmen met de kosters - Naast de koffie, thee en limonade ook zorgen voor fris, koek/gebak en een feestelijke aankleding - Een bel/toeter/sirene regelen die duidelijk maakt dat het volgende programmaonderdeel begint
Maaltijd (lopend buffet en opdracht)	<ul style="list-style-type: none"> - Oproep aan gemeente om eten mee te nemen - Tafels, servies, drinken klaarzetten - Eten verdelen over buffettafels - Zegen over maaltijd vragen - Schrijfopdrachten en materialen verspreid klaarleggen
Samenwerkingsspellen	<ul style="list-style-type: none"> - Groepsindeling maken of zelf laten kiezen - Groepsleiders instrueren en materialen klaarleggen - Alternatief bij slecht weer regelen
Workshops	<ul style="list-style-type: none"> - Workshopgevers vragen en bevestigen - Materialen klaarleggen - Ruimtes markeren - Systeem bedenken om deelnemers te verdelen over verschillende programmaonderdelen - Inschrijflijsten ophangen bij de koffie of lunch

OVER HET THEMAPAKKET

Het themapakket **Heel de kerk** bestaat uit:

- Een **kringenboekje**, ontwikkeld in samenwerking met New Wine. Bij het themapakket ontvang je vijf van deze boekjes. Extra boekjes zijn te bestellen via onze webshop.

Daarnaast vind je in het themapakket:

- Deze **handreiking voor een gemeentebrede startzondag**
- **vier vergaderopening**en voor kerkenraad en diaconie
- een **handreiking voor vier zondagse vieringen**
- Vier bijeenkomsten voor **kinderen**
- Vier bijeenkomsten voor **jongeren**

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

www.kerkpunt.nl